

EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
 2017
 SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Lasīšana un valodas sistēmas izpratne

Izlasi Danas Sinkevičas tekstu „Paņem sapni aiz ragiem” (teksta lapā 2 lappuses) un veic 1.–9. uzdevumu!

1. uzdevums (3 punkti). Atbildi uz jautājumiem!

1. Kāpēc Zane Eniņa pameta labi atalgotu darbu?

_____

_____

2. Kā liktenis *parotājās* ar Zani?

_____

_____

3. Kā, Zanesprāt, var labāk iepazīt svešas zemes?

_____

_____

2. uzdevums (1 punkts). Uzraksti 3 tekstā atklātos iemeslus, kāpēc ir vērts ceļot!

- _____
- _____
- _____

3. uzdevums (3 punkti). Uzraksti 3 rakstura īpašības, kuras nepieciešamas ceļotājam! Katru nosaukto īpašību pamato!

Rakstura īpašība	Pamatojums

4. uzdevums (2 punkti). Uzraksti un pamato Zanes spilgtāko rakstura īpašību!

_____

_____

_____

Aizpilda skolotājs:

1.1. _____

1.2. _____

1.3. _____

Kopā par 1. uzd.: _____

2. _____

3.1. _____

3.2. _____

3.3. _____

Kopā par 3. uzd.: _____

4. _____

5. uzdevums (1 punkts). Uzraksti, kāpēc var apgalvot, ka Zane ir/nav veikusi „ceļojumu uz sevi”!

---

5. _____

6. uzdevums (4 punkti). Izraksti no 4. un 8. rindkopas frazeoloģismus un skaidro katra nozīmi!

Frazeoloģisms	Frazeoloģisma nozīme

6.1. _____

6.2. _____

6.3. _____

6.4. _____

Kopā par
6. uzd.: _____

7. uzdevums (3 punkti). Skaidro nozīmi, ar kādu tekstā lietoti izceltie vārdi!

Konts – _____

Komforts – _____

Vieds – _____

7.1. _____

7.2. _____

7.3. _____

Kopā par
7. uzd.: _____

8. uzdevums (1 punkts). Izskaidro teksta virsrakstu „Paņem sapni aiz ragiem”!

---

8. _____

9. uzdevums (9 punkti). Zane apgalvo: „Novērtēt spējām to, ko esam pazaudējuši.” Uzraksti viedokli (50–70 vārdi) par Zanes teikto!

S. _____

St. _____

O., i. _____

Kopā par
9. uzd.: _____

Vārds, uzvārds _____

10. uzdevums (10 punkti). Izlasi un ar „X” atzīmē piemērus, kuros nav ortogrāfijas kļūdu! Ja vārdā ir kļūda, uzraksti to pareizi!

Nr.	Piemērs	Pareizi	Kļūdas labojums
0.	<i>Lielākoties pingvīni dzīvo aukstā klimata zonās.</i>	x	
00.	<i>Lielākoties pingvīni dzīvo augstā klimata zonās.</i>		aukstā
1.	Pingvīni peldot ūdenī, kura temperatūra tuvu nullei.		
2.	Antarktīdā un tuvējās salās nav plēsēju.		
3.	Pingvīni ligzdo milzīgās kolonijās, kurās var būt pat miljoniem putnu.		
4.	Kad mazuļi paaugas un kļūst patstāvīgi, kolonijas izjūk un pingvīni dodas okeānu plašumos.		
5.	Līdzko pingvīni sāk mest spalvu, tie zaudē spēju peldēt ūdenī un iegūt barību.		
6.	Jaunie pingvīni atsāk baroties tikai tad, kad ataug spalvas.		
7.	Viņi dzīvo visbargākajos klimatiskajos apstākļos uz Zemes, lieliski jussdamies leduslauku pasaulē.		
8.	Pingvīna ķermenis klāts ar ūdenī nemirkstošām spalvām, un tās izskatās kā krāšņs tērps.		
9.	Tik tiko ola izdēta, karalisko pingvīnu tēviņš uzņemas tēva pienākumus.		
10.	Skarbajā vējā simtiem tēviņu stāv ciešā pūlī, sargājot mazuļus, turpretim mātiņas gādā barību.		

10.1. _____

10.2. _____

10.3. _____

10.4. _____

10.5. _____

10.6. _____

10.7. _____

10.8. _____

10.9. _____

10.10. _____

Kopā par
10. uzd.:
_____

11. uzdevums (10 punkti). Saliec teikumos nepieciešamās pieturzīmes!

1. Sniegbalta krūteža melna fraka un čapliniska gaita padara pingvīnus dīvaini līdzīgus cilvēkam un ar to šie putni kļūst mums īpaši simpātiski.
2. Viņi ir piemērojušies visbargākajiem klimatiskajiem apstākļiem uz Zemes un lieliski jūtas leduslauku pasaulē kur valda tāds sals ko neizturētu neviens cits putns lai gan daudzi pingvīni dzīvo arī mērenāka klimata zonā.
3. Pingvīna ķermenis ir klāts ar cieši pieguļošām un ūdenī nemirkstošām spalvām kas vairāk atgādina glancētu roņa ādu nevis krāšņu putna spalvu rotu.
4. Galapagu pingvīni kuru pasaulē ir vairs tikai aptuveni 2000 pa auksto Humbolta straumi ir nokļuvuši līdz Galapagu salām kas atrodas uz ekvatora.
5. Evolūcijas gaitā putna elkoņa locītavas ir saaugušas pārvēršot spārnu par spēcīgu airi kas nodrošina pingvīnam peldēšanas ātrumu līdz 40 kilometriem stundā un ļauj ienirt pēc barības vairāku desmitu metru dziļumā.
6. Pingvīns izmanto spārnus arī tāpēc lai ātri paveiktu lielu ceļa gabalu pa sauszemi laižoties lejup pa sniega kalnu.
7. Pingvīni labi piemērojušies arī civilizētiem apstākļiem to atklāj Austrālijas krastos mītošie putni kuri netraucēti dodas pāri cilvēku pilnai pludmalei uz savu ligzdošanas vietu kur izdēj olu un to perē tāpat kā visi citi putni.
8. Simtiem tēviņu saspiežas ciešā pūlī un visu laiku kāds ir ārmalā aizsargājot pārējos no skarbajiem vējiem.
9. Mazuļi ierauga pasauli pavasara sākumā kad atkūst ūdens un jūras straumes atnes bagātīgus barības daudzumus.
10. Vecākie pingvīni greizsirdīgi aizsargā savu ligzdu bet jaunie putni proti pirmgadnieki mēdz sarīkot traci ja kāds ir ieņēmis viņu nolūkoto vietu.

11.1. _____

11.2. _____

11.3. _____

11.4. _____

11.5. _____

11.6. _____

11.7. _____

11.8. _____

11.9. _____

11.10. _____

Kopā par
11. uzd.:
_____**12. uzdevums (9 punkti). Veido teikumus, ievērojot nosacījumus!**

1. Uzraksti saliktu sakārtotu teikumu, kurā darbības vārda forma **nav** ir saistīta ar lietvārdu **sniegs!**

12.1. _____

2. Uzraksti saliktu pakārtotu teikumu, kurā prievārds **dēļ** saistīts ar vietniekvārdu **es!**

12.2. _____

3. Uzraksti vienkāršu paplašinātu teikumu, kurā ir savrupināta pielikuma grupa!

12.3. _____

Kopā par
12. uzd.:
_____

Vārds, uzvārds _____

13. uzdevums (6 punkti). Izlasi piedāvāto informāciju un uzraksti e-pasta vēstuli!

Iedomājies, ka esi piekritis šovasar palīdzēt ģeogrāfijas skolotājai vadīt vasaras nometni „Ceļotprieks” Apšciemā! Nometnes laikā esi ieteicis tikties ar Zani Eniņu. **Uzraksti e-pasta vēstuli Zanei Eniņai, kurā izteiktu lūgumu viņai dalīties pieredzē par ceļošanu nometnes dalībniekiem kādā dienā laika posmā no 2017. gada 3. jūlija līdz 8. jūlijam! Neaizmirsti uzrakstīt arī vēstules tematu!**

Sūtīt ziņojumuSaglabāt melnrakstuAtceltVairāk ▾

Kam:

Temats

T. _____

N. _____

S. _____

P. _____

Kopā par
13. uzd.: _____

Kopā par
1. daļu: _____

Izlasi tekstu un veic 1.–9. uzdevumu!**Paņem sapni aiz ragiem**
(Dana Sinkeviča, „Sestdiena”, 25.01.2015.)

Ceļotāja un blogere Zane Eniņa pameta labi atalgotu darbu un sakārtotu dzīvi, lai piepildītu sapni, kas prātā daudziem, – apceļot pasauli. Viņas **kontā** ir 52 valstis.

Pēdējos septiņus gadus pirms ceļošanas Zane bija „Rimi” Mārketinga un sabiedrisko attiecību departamenta vadītāja. Profesionālajā jomā nostrādāti 15 gadi. Laba darba alga, interesants darbs un brīnišķīgi kolēģi, bet Zane to visu pamet un iemaina pret četrdesmitlitrīgu mugursomu un lielu jautājumu: „Kur šonakt gulēsi?”

„Pieņēmu lēmumu par aiziešanu un informēju darba devēju, lai meklē citu darbinieku, bet liktenim labpatikās par mani pasmieties.”

Zanei darbā bija atlikušas nedēļas trīs, kad sapulcē noreiba galva. „Sapratu, ka laikam jāaiziet līdz ārstam, jo dzīve bija ritējusi kā vāveres ritenī. Kad daktere aplūkoja manu rentgena uzņēmumu, uzreiz ielika slimnīcā. Gulēju slimnīcas gultā un domāju, redz, no mana sapņa nekas neiznāks, neredzēšu Maču Pikču.”

Zane gan uzkāpa Maču Pikču, lai gan ārsti brīdināja, ka nevajadzētu lidot, skriet, nirt un ātri kāpt pa kāpnēm. „Bet dzīvē esmu vairāk vērsta skatīties uz to, ko varu, nevis nevaru. Jau pāris mēnešus pēc operācijas sēdēju Amerikā Lielā kanjona malā un raudzījos saullēktā, izjutu brīvību, ko pilsētā sen nebiju jutusi, tā ir ceļojuma burvība – atrast sevi un būt saskaņā.” Un ko Zanes daktere? „Kad pēc vairākiem mēnešiem aizgāju atrādīties, viņa teica, ka man laikam jādzīvo tā, kā es to daru, nevis jāgaida kaulainā.” Ko radnieki, draugi? „Protams, sauca par traku un uztraucās, vecāku dēļ arī sāku blogot, lai redz, kur esmu un ka ar mani viss kārtībā.”

Naudas jautājums ir viens no svarīgākajiem iemesliem, kāpēc daudzi savu sapni nerealizē. „Ceļoju no uzkrājumiem, jo uz savu sapni gāju ilgtermiņā. Turklāt ir dažādi veidi, kā ceļot. Es esmu absolūtais budžeta ceļotājs. Jo lētāk ceļosi, jo ceļojums izvērtīsies interesantāks, satiksi dažādus cilvēkus, kas padara ceļošanu īpašu. Vietējie iedzīvotāji ir labākā palīdzība, lai iepazītu svešu zemi. Piemēram, iegūstu pieredzi no vietējiem, ja ņemu taksi, vienmēr atrodu, ar ko dalīties rēķinā. Atpūšos kā vietējie. Ēdu turpat, kur vietējie. Ceļā draudzība dzimst ļoti ātri, esmu pateicīga par daudziem cilvēkiem, ko esmu sastapusi ceļojumos gan priekos, gan bēdās. Un manis piesauktā svešinieku laipnība, kad nepazīstami cilvēki gatavi tevi bez atlīdzības aizvest, izguldīt, pabarot. Man šķiet, ka tagad ceļot ir ļoti viegli, jo internets ir pavēris ļoti daudz iespēju, piemēram, zemo cenu transporta piedāvājumi, pēdējā brīža viesnīcu cenas, nakšņošana, izmantojot *couchsurfing.org*, brīvprātīgais darbs – piesakoties *workaway.info*, *facebook.com*.”

Kā ceļošana mainījusi attieksmi pret dzīvi? „Ceļojot apjautu, cik maz šai dzīvē nepieciešams. Tik, cik mugursomā. Parasti cilvēkiem, kas ceļo ilgāk, ir mazākas somas nekā tiem, kas tikko sākuši savas ceļotāja gaitas vai dodas atvaļinājumā. Mans smagākais somas saturs ir *gadžeti*, kas nepieciešami blogošanai, navigācijai un saziņai: dators, telefons, fotoaparāti. Ikdienā mēs kā pašsaprotamas uztveram daudzas materiālas un nemateriālas lietas, piemēram, cilvēkus sev blakus, tīru gultasveļu, karstu dušu, auto. Un sen zināms, ka novērtēt to spējam tad, kad to pazaudējam. Atbraucot mājās, ar pārsteigumu paveros drēbju skapī, jo, ilgu laiku staigājot vienās drēbēs, gribas ko pamainīt, un vienmēr skapī atrodas kas jauns – labi aizmirsts vecais.”

Ar kādām īpašībām jābūt apveltītam cilvēkam, lai viņš varētu ceļot? „Man šķiet, ka ceļot var jebkurš cilvēks, kurš vēlas, tikai atšķirsies ceļošanas veids. Vienam nepieciešama piecvaigžņu viesnīca, citam pietiek ar soliņu parkā, vienu interesēs muzeji, citu – kāpiens kalnā vai avantūra, no kuras mazliet bail. Kopumā jāapbruņojas ar biezu ādu, pacietību un iecietību, jo citviet mēdz notikt citādāk, nekā mēs esam pieraduši. Un vēl noteikti ļauties nejaušībām, saglabājot Karlsona nostāju: „Mieru, tikai mieru!””

Pašu spilgtāko iespaidu uz Zani ir atstājis ceļojums uz Antarktīdu. Redzēt pingvīnus dzīvē ir bijis vislielākais sapnis, kuru sanācis arī realizēt. Šis ceļojums ir bijis iespaidiem bagātākais, jo piedzīvots gan darbs uz kuģa, gan interesantas pētnieku lekcijas, gan jūras slimība pirmajās dienās. Bet viss grūtums aizmirstas, kad ierauga pašus putnus, cieši turoties citam pie cita un skaļi klaigājot. Nav saprotams, kā pingvīnvecāki pēc medībām jūrā šajā troksnī un barā atrod tieši savu mazuli, lai pabarotu.

Kā visvairāk pietrūkst no Latvijas? „Ģimenes, draugu un gadalaiku ritējuma. Es ļoti priecājos dzīvot zemē ar četriem gadalaikiem, un man būtiski piedzīvot katru no tiem – gan pavasara atmošanos, gan vasaras sprādzienu, gan rudens pārdomas un ziemas atpūtu. Mans pavasaris nekad nav noticis bez bērzu sulām, vasara bez tēju saišķiem katrā mājas pakstī un meža zemenēm, rudens sēņu trakums nekad neiet secen, tāpat arī dzērveņu skābums, bet ziemai pietāv slēpes un sarma. Man Latvija vienmēr šķitusi brīnumskaista zeme, bet no tālienes īpašo ieraudzīt vieglāk. Daudzas lietas, kas mums šķiet ikdienišķas, citiem tādas nešķiet. Kad stāstu par ogošanu vai sēņošanu, bērzu sulām, dārza darbiem, laivu braucieniem un citiem latvietim saprotamiem priekiem, cilvēki brīnās un uzdod jautājumus. Par dažiem jautājumiem nāk smieklī, piemēram, vai baravikas aug kokos un vai par ogošanu mežā ir jāmaksā. Protams, arī es, atgriezoties Latvijā, novērtēju mazo dzīves **komfortu** – tīru gultasveļu, siltu māju, strādājošu dušu –, kā arī iespēju ikdienā tikties ar draugiem un sarunāties latviski.”

Par tālāku nākotni un pensiju Zane galvu nelauza: „Esmu sapratusi, ka galvenais ceļojums tomēr ir uz sevi pašu, tādēļ nav jāskrien apkārt pus pasaulei. Kāds varbūt ir tik **vieds**, ka viņam tepat viss skaidrs, bet man pagaidām vēl jāskrien.”

EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
2017
DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA

VĒRTĒŠANA

LASĪŠANA un VALODAS SISTĒMAS IZPRATNE	Maksimālais punktu skaits – 56 punkti.
RAKSTĪŠANA Viedoklis (1. daļas 9. uzd.) – 9 punkti. (Skatīt tabulu „Viedokļa vērtēšanas kritēriji”.) Pārspriedums (2. daļa) – 25 punkti. (Skatīt tabulu „Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji”.)	Maksimālais punktu skaits – 34 punkti.
RUNĀŠANA Skatīt tabulu „Mutvārdu daļas vērtēšanas kritēriji”.	Maksimālais punktu skaits – 20 punkti.

1. daļa. Lasīšana un valodas sistēmas izpratne

Uzd.	Kritēriji	Punkti
1.	Par katru pareizi atbildi – 1 p. (1. <i>Lai ceļotu.</i> 2. <i>Saslīma / ātrāk aizgāja no darba.</i> 3. <i>Tiekoties ar vietējiem</i> u. c. Atbildes pilnos teikumos nav obligātas.)	3
2.	Par jebkuriem trim nosauktajiem iemesliem – 1 p.	1
3.	Par katru nosauktu rakstura īpašību un pamatojumu – 1 p.	3
4.	Par nosauktu rakstura īpašību – 1 p. (Pieļaujama 3. uzd. nosauktā īpašība.) Par atbilstošu pamatojumu – 1 p.	2
5.	Par pareizu atbildi – 1 p.	1
6.	Par katru pareizi izrakstītu frazeoloģismu – 1 p. Par katra frazeoloģisma atbilstošu skaidrojumu – 1 p. (<i>dzīve ritēja kā vāveres ritenī, biezu ādu</i>)	4
7.	Par katra vārda pareizu skaidrojumu – 1 p. (<i>Pieredze / apceļotu valstu skaits; ērtība/mājīgums; gudrs.</i>)	3
8.	Par tekstam atbilstošu virsraksta skaidrojumu – 1 p. (<i>Piepildīts/realizēts.</i>)	1
9.	Skatīt „Viedokļa vērtēšanas kritēriji”.	9
10.	Par katru pareizu atbildi – 1 p.	10
11.	Par katru teikumu, kurā precīzi saliktas pieturzīmes, – 1 p.	10
12.	Par katru pareizi izveidotu teikumu pēc uzbūves – 1 p. Par katru teikumu, kurā pareizi iesaistīts vārdu savienojums vai konstrukcija, – 1 p. Par katru teikumu bez pareizrakstības kļūdām – 1 p.	3 3 3

13.	<p>(T.) Par temata formulējumu – 1 p. (Nevērtē pareizrakstību.)</p> <p>(N.) Par sasveicināšanās frāzi un parakstu – 1 p. Ja nav viena elementa – 0 p.</p> <p>(S.) Par e-pasta vēstules saturu – 2 p. (Precīzs teksts ar norādi, kad, kur, kāpēc, ļauj izvēlēties datumu.) Ja saturā nav kāda elementa – 1 p. Ja saturā nav 2 un vairāk elementu – 0 p. Ja nav norādīts e-pasta vēstules rakstīšanas datums, to neuzskata par kļūdu.</p> <p>(P.) Par pareizrakstību – 2 p. Pieļauta 1–2 ortogrāfijas un/vai interpunkcijas, un/vai stila kļūdas – 1 p. Pieļautas 3 un vairāk kļūdu – 0 p.</p>	6
P. p.	<p>Skolēns saņem 3 papildu punktus, ja veicis visus 1. daļas uzdevumus un 1.–8. uzdevumā nav pieļāvis nevienu pareizrakstības kļūdu.</p> <p>1 kļūda 2 kļūdas 3 un vairāk</p>	3 2 1 0

Viedokļa vērtēšanas kritēriji (9 punkti)

Kritēriji	Saturs	Stils	Ortogrāfijas kļūdas un interpunkcijas kļūdas
3	Saturs atbilst tematam. Domas izteiktas plānveidīgi un loģiski, tās ir pamatotas.	Dažādas un stilistiski iedarīgas teikumu konstrukcijas. Viegli uztverams teksts. Pieļaujama viena neprecizitāte vārdu izvēlē.	0
2	Saturs atbilst tematam. Izteiktās domas pamatotas, bet atkārtojas.	Vienveidīgi teikumi. Viena kļūda teksta uzbūvē vai divas stila kļūdas.	1–2
1	Izteikts pretrunīgs viedoklis. Domas nepamatotas vai haotiskas.	Trīs vai četras stila kļūdas.	3–4
0	Darbs neatbilst tematam. Tekstā paustā doma nav uztverama.	Piecas un vairāk stila kļūdu.	5 un vairāk

Vērtējamās stila kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķērsuma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski neloģisks teikums;
- neloģiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.

Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji (25 punkti)

Kritēriji Punkti	Saturs	Teksta uzbūve (plānojums)	Valoda (pieļaujamais kļūdu skaits)		
			stils	ortogrāfija	interpunkcija
5	Saturs pilnībā atbilst tematam. Patstāvīgi un argumentēti spriedumi. Atklāta rakstītāja personiskā attieksme, atziņas, vērtējums.	Loģiski izkārtotas daļas. Ievērots dalījums rindkopās, tās saturiski saistītas.	1	0	1
4	Saturs atbilst tematam. Patstāvīgi spriedumi, atziņas, vērtējums, bet nav pietiekamas argumentācijas.	Loģiski izkārtotas daļas. Ievērots dalījums rindkopās, vietām nav saistījuma starp tām.	2–3	1	2
3	Dalēji atklāts temats. Temata paplašinājums vai sašaurinājums. Neveikli, trafareti spriedumi.	Nesamērīgs daļu apjoms. Dalēji ievērots dalījums rindkopās. Vietām trūkst saistījuma starp tām.	4–5	2	3
2	Temata virspusēja izpratne. Novirze no temata. Izteiktās domas frāzainas, nav argumentētas.	Nesamērīgs daļu apjoms. Nav saistījuma starp daļām. Nav dalījuma rindkopās.	6–8	3	4–5
1	Ir vēstījums vai apraksts bez pārsprieduma elementiem. Temata vulgarizācija. Nepamatoti emocionāls stāstījums. Pārsprieduma vietā uzrakstīts jaunrades darbs.	Darbs nav plānveidīgs. Trūkst nobeiguma vai ievada.	9–11	4	6–7
0	Saturs neatbilst tematam.	Domas izteiktas haotiski. Tekstā paustā doma nav uztverama.	12	5	6

Ja darba apjoms ir mazāks par 150 vārdiem, pareizrakstības un stila kļūdas vērtē pēc šīs tabulas:

Vērtējamās stila kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķiruma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski neloģisks teikums;
- neloģiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.

Punkti	Valoda (pieļaujamais kļūdu skaits)		
	stils	ortogrāfija	interpunkcija
3	1	0	1
2	2–3	1	2
1	4–5	2	3
0	6...	3...	4...

Mutvārdu daļas vērtējumu protokols

Skola _____ Grupa _____ Intervētājs _____ Vērtētājs _____

Kritērijs/Runātājs	P.	1.	2.	3.	4.	5.	Temats
Saturs (10)	Temats	2					1.
	Temata pamatojums	2					
	Satura atbilstība tematam	2					2.
	Personiskā pieredze/attieksme	2					3.
	Argumentācija	2					4.
Runas uzbūve (7)	ievars	1					5.
		2					
	iztirzājums	2					
		nobeigums	1				
	Daļu saistījums	1					
Runas ilgums	2						
Vārdu krājums	2						
Valodas bagātība (7)	Teikumu daudzveidība	2					Viedoklis un jautājumi Izteikts viedoklis (V) Jautājums (0/1/2 p.)
	Valodas stils	1					
	Valodas kultūras normas	2					
	Izruna	2					
Izteikšanās veids (6)	Parazītvārdi / liekas skaņas	1					Runātājs 1. 2. 3. 4. 5. jautātājs
	Runas temps	1					
	Balss intonācija	2					
	Viedoklis	2					
Saziņa (10)	Jautājumi	2					1. 2. 3. 4. 5.
	Atbildes	2					
	runātājs	1					
	jautātājs	1					
	Attieksme	2					
Kopā (40x0,5=20)	40						

Mutvārdu daļas vērtēšanas kritēriji (40 x 0,5 punkti)

Kritērijs		P.	Prasme	
Saturašs (10)	Temats	2	Precīzi formulēts (klausītāju uzmanību piesaistošs) temats – 2 p. Vispārīgs temats – 1 p. Formulēta tēma – 0 p.	
	Temata pamatojums	2	Pamato temata izvēli, pierādot tā nozīmīgumu – 2 p. Nepārliecināši pamato temata izvēli – 1 p. Nepamato temata izvēli – 0 p.	
	Satura atbilstība tematam	2	Runas saturs atbilst tematam – 2 p. Temata izklāstā paplašinājums vai sašaurinājums – 1 p. Runa neatbilst tematam – 0 p.	
	Personiskā pieredze/atlieksme	2	Temata izklāstā izmanto personisko pieredzi/atlieksmi – 2 p. Daļēji izmantotajūtamā personiskā pieredze/atlieksme – 1 p. Bezpersonisks stāstījums – 0 p.	
Runas uzbūve (7)	Argumentācija	2	Argumentācijai izmanto pārlicināšus faktus, tos komentē – 2 p. Argumentācijai izmanto vispārīgus faktus / mēģina komentēt – 1 p. Faktus nekommentē – 0 p.	
	Struktūra	ievads	1	Ievads – īss, intriģējošs – 1 p. Ievada nav / plašs – 0 p.
		iztirzājums	2	Iztirzājums – stāstījumā secīgi atklāj galveno domu – 2 p. Mēģina veidot secīgu stāstījumu – 1 p. Uzskaita faktus, idejas / haotisks stāstījums – 0 p.
		nobeigums	1	Nobeigums – secinājums par tematu, īss – 1 p. Nav nobeiguma – 0 p.
	Daļu saistījums	1	Loģisks (secīgs/mērķtiecīgs) daļu saistījums – 1 p. Daļas nav savstarpēji saistītas – 0 p.	
	Runas ilgums	2	Ievērots runas ilgums (3–5 min) – 2 p. Mazāks par 3 min / pārsniegts (pēc 5 min jāaptur) – 1 p. Nepietiekams (līdz 2 min) – 0 p.	
	Vārdu krājums	2	Plašs/bagāts vārdu krājums – 2 p. Vārdu krājums atbilstošs satura atklāšanai – 1 p. Ierobežots vārdu krājums – 0 p.	
Valodas bagātība (7)	Teikumu daudzveidība	2	Daudzveidīga teikumu uzbūve (izteikuma mērķis, uzbūve) – 2 p. Teikumu uzbūve piemērota satura atklāšanai / stāstījuma teikumi – 1 p. Vienveidīgi teikumi – 0 p.	
	Valodas stils	1	Lieto tematam un saturam atbilstošu valodas stilu (publicistiskais) – 1 p. Runa neatbilst publicistiskajam stilam – 0 p.	
	Valodas kultūras normas	2	Ievēro valodas kultūras normas – 2 p. Pieļauj 1–2 stila kļūdas – 1 p. Pieļauj 3 un vairāk stila kļūdas – 0 p.	
	Izruna	2	Skaidri sadzirdama vārdu izruna – 2 p. Cēnšas runāt skaidri – 1 p. Vāji sadzirdama vārdu izruna – 0 p. (Akcentu / runas defektu nevērtē.)	
Izteikšanās veids (6)	Parazītvārdi / liekas skaņas	1	Runas laikā neizmanto parazītvārdus / liekas skaņas – 1 p. Runas laikā izmanto parazītvārdus / liekas skaņas – 0 p.	
	Runas temps	1	Runas temps atbilstošs/piemērots – 1 p. Gauss/ātrs runas temps – 0 p.	
	Balss intonācija	2	Maina balss intonācijas, lai uzsvēru teiktā jēgu – 2 p. Cēnšas izmantot balss intonāciju – 1 p. Pārspīlēti izmanto balss intonācijas, deklamē / monotona runa – 0 p.	
Saziņa (10)	Viedoklis	2	Izsaka viedokli par dzirdēto, vismaz 2 reizes izvērsti – 2 p. Formāli (bez iedzīnināšanās stāstījumā) izsaka viedokli – 1 p. Viedokli par dzirdēto neizsaka – 0 p.	
	Jautājumi	Jautājumi	2	Uzdod dažāda tipa atvērtos jautājumus – 2 p. Uzdod 1–2 jautājumus / dažādi formāli (apgalvojuma) – 1 p. Uzdod jautājumus, kuru atbilde jau izteikta runā, vai jautājumus neuzdod – 0 p.
		Atbildes	2	Izvērsti atbild uz visiem jautājumiem – 2 p. Formāli atbild uz jautājumiem – 1 p. Uz jautājumiem neatbild – 0 p.
	Acu kontakts	runātājs	1	Runas laikā notur acu kontaktu ar klausītājiem – 1 p.
		jautātājs	1	Uzdodot jautājumus, notur acu kontaktu ar runātāju – 1 p.
Atlieksme	2	Visu sarunas laiku izrāda cieņu pret pārējiem runātājiem / ieinteresēts sarunu biedrs – 2 p. Mēģina izrādīt cieņu pret pārējiem runātājiem – 1 p. Garlaikojas / pats gatavojas runai – 0 p.		